શિક્ષણનો અધિકાર

સમગ્ર શિક્ષા

સૌ ભણે, સૌ આગળ વધે

પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુક

ધોરણ ૪



વિદ્યાર્થીનું નામ _____ રોલ નંબર _____

શાળાનું નામ _____ વર્ગ _____

મારા વિશે વધુ જાણો...

માતાનું નામ: _____

પિતાનું નામ: _____

શાળામાં અભ્યાસ કરતાં ભાઈ/બહેનનાં નામ અને ધોરણ:

_____

_____

_____

મારી જન્મ તારીખ : _____

બેંક ખાતા નંબર : _____

બેંકનું નામ : _____ IFSC કોડ _____

વજન : _____ ઊંચાઈ : _____

બ્લડ ગ્રૂપ : _____ BMI : _____

મારો શોખ : _____

મારો પ્રિય રંગ : _____

મારી પ્રિય રમત : _____ રાષ્ટ્રીય રમત : _____

મારું પ્રિય પક્ષી : _____ રાષ્ટ્રીય પક્ષી : _____

મારું પ્રિય પ્રાણી : _____ રાષ્ટ્રીય પ્રાણી : _____

મારું પ્રવાસનું પ્રિય સ્થળ : _____

મારા પિતાનો વ્યવસાય : _____

મારી માતાનો વ્યવસાય : _____

મારા મિત્રોનાં નામ : _____

_____

_____

વાલીની સહી શિક્ષકની સહી

*(વિદ્યાર્થીએ વાલી તથા શિક્ષકની મદદથી નોંધ કરવી.)

પ્રેરણા

ડૉ. રતનકંવર એચ. ગઢવીચારણ (IAS)

સ્ટેટ પ્રૉજેક્ટ ડાયરેક્ટર, સમગ્ર શિક્ષા

માર્ગદર્શન

પ્રકાશ ત્રિવેદી

નિયામક, જી.સી.ઈ.આર.ટી.

ગાંધીનગર

એસ. જે. ડુમરાળિયા

સચિવ, જી.સી.ઈ.આર.ટી.

ગાંધીનગર

ડૉ. એમ. એમ. પટેલ (GAS)

એ.એસ.પી.ડી., સમગ્ર શિક્ષા

ગાંધીનગર

મહેશ મહેતા

સચિવ, સમગ્ર શિક્ષા

ગાંધીનગર

સંકલન

ધર્મેશ રામાનુજ

અતુલભાઈ પંચાલ

રીઝવાનાબેન મિરઝા

ડૉ. ભાર્ગવ ઠક્કર

સુચિતકુમાર પ્રજાપતિ

હેમલબેન પંડ્યા

અનિલકુમાર ઉપાધ્યાય

સંજયભાઈ ચૌધરી

નિરવ મિસ્ત્રી

લેખક-સંપાદન

અંકુરભાઈ દેસાઈ

ખોડીદાસ મોહનભાઈ શિયાળ

દિપકભાઈ રાજ્યગુરુ

રૂપલ સુનિલભાઈ ધ્રુવા

કૃપાબેન આર. નાકર

હિમાંશુ મહેતા

કંદર્પભાઈ જોશી

પુનમબેન જોષી

આશિષ રામાણી

મીરાબેન ડોડીયા

નરેશભાઈ કે. કુંભાર

નિલમબેન પટેલ

બ્રિજેશભાઈ પાંચાણી

બાબુભાઈ પટેલ

અર્ચનાબેન દવે

અંકલેશ ચંદુલાલ કોરડે

અનામિકાબેન ત્રિવેદી

સંજયભાઈ બી. વાળોદરા

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુક આમુખ

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ-2020 અનુસાર બાળકની શીખવાની પ્રક્રિયા માત્ર વર્ગોમાં જ થાય તેવું નથી, આસપાસના પર્યાવરણ, મિત્રો, સગાંવહાલાં, ઘર, પડોશ અને અન્ય સ્રોતમાંથી પણ શીખવાનું બનતું હોય છે. બાળકોની શીખવાની શરૂઆત પ્રશ્નો જિજ્ઞાસા અને કુતૂહલતાથી થતી હોય છે. બાળકો પોતાના મનમાં ઉદ્‌ભવતી સમસ્યાઓનું સમાધાન આસપાસના પર્યાવરણમાંથી જાતે કરતાં હોય છે. એટલે તેઓ રમતાં-રમતાં, ગીતો ગાતાં, ચિત્રો દોરતાં, તોફાન મસ્તી કરતાં પણ સતત શીખવાની દિશામાં જ કામ કરી રહ્યાં હોય છે. આ બધી સમસ્યા ઉકેલની બાબતો તરફ બાળકો જતાં હોય ત્યારે તેમની જાણ બહાર પણ ચોક્કસ એક સોપાનની પ્રક્રિયામાંથી પસાર થતાં હોય છે.

આવી જ બાબતને ધ્યાને લઈ રાજ્યની શાળામાં અભ્યાસ કરતાં બાળકોમાં પોતાના શીખવાના ભાગરૂપ અભ્યાસક્રમની અગત્યની બાબતો, તેના સાથે સંકળાયેલા વિશેષ જ્ઞાન અને સ્થાનિકતાને ધ્યાને લઈ આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકનું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું છે. આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકથી બાળકોમાં શીખવાની નવી નવી બાબતોમાં જિજ્ઞાસાનું નિર્માણ, પ્રૉજેક્ટ બાદ શીખેલી બાબતોથી જ્ઞાનમાં વધારો, શીખેલી બાબતોથી જે જ્ઞાન મળ્યું હશે તેનાથી આજીવન કશુંક બોધરૂપ પ્રાપ્ત થવાથી ક્રિયામાં પરિવર્તન, શીખવાનાં વિવિધ રસ્તાઓની ઓળખ થવાથી કૌશલ્ય વિકાસ તથા સશક્તિકરણ નિર્માણ અને શીખવા માટે અન્યની મદદ કે સહભાગીતા મેળવવાનો પ્રયાસ કરી ટીમવર્ક તરફ જઈ શકશે.

વર્ગશિક્ષણમાં પ્રાપ્ત કરેલ જ્ઞાનની સીમાઓ આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકના માધ્યમથી વિસ્તરીને સ્વપ્રયત્ને તેમજ સહપાઠી શિક્ષણ અને શિક્ષકશ્રીના માર્ગદર્શનથી જ્ઞાન પ્રાપ્તિની દિશામાં પગરણ માંડશે. પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકમાં ચાર પ્રકારનાં સ્વરૂપોને સમાવવાનો પ્રયાસ કરેલો છે. અભ્યાસક્રમ સંબંધી અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત, વિશેષ સંદર્ભ આધારિત, સ્થાનિક બાબતો આધારિત અને મુક્ત કે સ્વતંત્ર અભિગમ આધારિત. આ ચાર પ્રકારના પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિના આયામોથી શિક્ષક અને બાળકોની શીખવા-શીખવવાની વર્ગપ્રક્રિયા વધુ બળવત્તર બનશે તે અપેક્ષા છે. આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકનાં વિષયો અને ક્ષેત્રો બાળકોના પાઠ્યપુસ્તકો સાથે અનુબંધિત છે પરંતુ તે કરવા માટેનો ભાર બાળકો પર ન આવે તેની કાળજી શિક્ષક પક્ષે લેવાની

છે. પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય દરમ્યાન બાળકો શિક્ષક, શાળાનાં સંસાધનો, મિત્રો, વાલી, પોતાના સ્થાનિક સ્રોત અને અન્ય સહયોગીઓની મદદ લે માટેનું માર્ગદર્શન પણ આપવું જોઈએ. આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્યમાં ઘર પરિવાર પણ એટલો જ રસ દાખવે તે પણ ઇચ્છનીય છે.

જાતે શીખવાની પ્રક્રિયામાં સહભાગી આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકનો અભિગમ રાજ્યની શાળાઓમાં પ્રથમવાર મૂકી રહ્યા હોઈ આપના તરફથી અનુભવોના આધારે સૂચનો કે પ્રતિભાવો પ્રાપ્ત થશે તે પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુકને વધુ ઉત્તમ બનાવવા માટે મદદરૂપ બનશે. રાજ્યના શિક્ષણની ગુણવત્તા અને બાળકોની Self learning અંગે વધુ અસરકારક બનવા માટે આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુક નિમિત્ત બને તે માટે શુભકામનાઓ.

ડૉ. રતનકંવર એચ. ગઢવીચારણ (IAS)
સ્ટેટ પ્રૉજેક્ટ ડાયરેકટર
સમગ્ર શિક્ષા, ગાંધીનગર
ગુજરાત રાજ્ય

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુક શિક્ષક-વાલી માટે સંદેશ...

પ્રિય શિક્ષક ભાઈ બહેનો અને વાલીઓ

નમસ્કાર.

શિક્ષણ એ જ્ઞાન, કૌશલ્ય, માન્યતાઓ અને જીવનઘડતર માટેની સંપાદનની પ્રક્રિયા છે. બાળકની શિક્ષણ મેળવવાની શરૂઆત પોતાના પરિવારમાંથી થાય છે. પછી બાળક પોતાના આસપાસના વાતાવરણ અને શાળામાંથી શીખવાના અનુભવો એકત્રિત કરી જાતે શીખવાનો પ્રયાસ કરે છે. જાતે શીખવાની પ્રક્રિયા બાળકને અવલોકન, સમજવા અને અનુભૂતિ કરવાનું, શિષ્ટતાથી કાર્ય કરવાનું, સર્જનાત્મક બનવાનું શીખવે છે. બાળકોમાં રહેલી સર્જનાત્મકતાને પોષવા માટે, ખીલવવા માટે રાજ્યની શાળાઓમાં અભ્યાસ કરી રહેલા બાળકો માટે આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિપોથી બુકનું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું છે.

સામાન્ય રીતે શીખેલી બાબતોને માત્ર સાંભળેલ હોય તો આગળ જતાં ભૂલી જવાનો ડર રહે છે, જોવાથી લાંબો સમય યાદ રહે છે પરંતુ જો જાતે કરેલ હોય તો જીવનપર્યંત યાદ રહે છે. પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુકનો મુખ્ય હાર્દ એ જ છે કે બાળકો શીખવાની પ્રક્રિયા જાતે કરે અને આજીવન પોતાના જ્ઞાનમાં વધારો કરે. અહીં અભ્યાસક્રમ અનુબંધિત અધ્યયન નિષ્પત્તિઓના, જે તે ધોરણ, વિષય અને વયની રુચિ અને જરૂરિયાત મુજબના, સ્થાનિકતાને સમાવતા અને મુક્ત કે સ્વતંત્ર પ્રકારના પ્રૉજેક્ટ આપીને બાળકોને જાતે શીખવાની બહુ મોટી તક ઊભી કરી રહ્યા છીએ.

આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુક વર્ગ શિક્ષણ સાથે સમયાંતરે સતત ચાલતી પ્રક્રિયા રહેશે. પ્રારંભિક શિક્ષણનાં પ્રથમ ડગલાંથી બાળકો જાતે પ્રાયોગિક ક્રિયા કરી શીખવાનો પ્રારંભ કરે તે આશયથી નિર્માણ થયેલી આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકના ઉપયોગ પહેલાં અહીં આપેલ કેટલીક બાબતો આપણે સમજવી જરૂરી છે.

- અહીં આપેલ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિમાં વિવિધ પ્રકારે પ્રૉજેક્ટ્સ-પ્રવૃત્તિ આપવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. અવલોકન, સર્વેક્ષણ, વાંચન, મુલાકાત, પ્રવૃત્તિલક્ષી, અનુભવયુક્ત અને રિસોર્સ આધારિત પ્રૉજેક્ટનો સમાવેશ થયેલો છે. કેટલીક પ્રવૃત્તિઓ કરીને તેનો અનુભવ માત્ર લખવાનો છે જ્યારે કેટલીક પ્રવૃત્તિઓ કરી તેની આધારભૂત માહિતી લખવાની, દોરવાની કે ચિત્ર દ્વારા ચિપકાવવાની પણ છે.

- આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુક વર્ગશિક્ષણને વધુ બળવત્તર બનાવવા માટે છે, નહિ કે વધારાના અભ્યાસની સામગ્રી. એટલે બાળકોમાં આ બુકનો ઉપયોગ વધુ રસપૂર્વક પરંતુ ભાર વિહીન રીતે થાય તેની કાળજી લઈશું. ટૂંકમાં વર્ગશિક્ષણને સહાયક છે તેવું થવું જોઈએ.
- અહીં આપેલા પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૈકી શરૂઆતનાં અભ્યાસક્રમ આધારિત અને અધ્યયન નિષ્પત્તિ અનુબંધિત હશે. જેથી આ પ્રકારનાં પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કર્યા બાદ બાળકોને એ સમજ સતત આપવી જરૂરી છે કે તેઓ જે માહિતી એકત્રિત કરી રહ્યા છે તે પણ ભણવાનો જ ભાગ છે. ભવિષ્યમાં તેઓના વિકાસ સંદર્ભે ઉપકારક રહેશે તે પણ જણાવવું રહ્યું.
- આ બુકના પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કરવા માટે બાળકોને ઓછામાં ઓછું એક સપ્તાહ અને વધુમાં વધુ એકાદ માસ જેટલો સમય આપવો જરૂરી છે. કેટલીક સંકલનની પ્રવૃત્તિઓ પૂરા વર્ષ દરમ્યાન ચાલે તેવા પ્રકારની પણ આપવાનો પ્રયાસ કરાયો છે.
- આપેલા પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનાં શીર્ષક સાથે તેમાં શું કરવાનું છે તેની પ્રારંભિક માહિતી આપવામાં આવેલી છે જેનાથી શિક્ષકોને માર્ગદર્શનમાં અને બાળકોને પ્રવૃત્તિ માટેની દિશા મળી રહે.
- જે તે પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિમાં બાળકોએ શું કરવાનું છે તે શિક્ષક દ્વારા સ્પષ્ટતા કરવાની છે પરંતુ કઈ રીતે? ક્યાંથી? કેવી રીતે કરવાનું છે? તે બાળકો દ્વારા કરવામાં આવે તે મહત્ત્વનું છે. આ સ્વતંત્રતા જ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુકનો હાર્દ છે કે દરેકે જાતે શીખવા માટે મથામણ કરવાની છે અને માહિતીના આધારે અનુભવ સાથે ચોક્કસ તારણ પર જવાનું છે.
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુકમાં આપેલા સોપાનો માત્ર સૂચક છે કે બાળકોએ કઈ રીતે આગળ વધવું. પરંતુ કોઈને પોતાની રીતે પણ માહિતી મેળવવી કે પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય કરવું હોય તેની પણ સ્વતંત્રતા અપાયેલ છે.
- કેટલાંક પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ દરમ્યાન બાળકો મૉડેલ, રમકડું, સાધન-સામગ્રી નિર્માણ કરશે. આ બધી અલગથી નિર્માણ થતી બાબતોનું નિદર્શન અને પ્રદર્શન પણ થાય તેની કાળજી લેવાની રહેશે.
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકમાં માહિતી સાથે આપેલ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ સિવાય શિક્ષકે પોતાના વર્ગના બાળકોની રૂચિ, વય, વિષય, ક્ષમતા, સ્થાનિકતા અને અન્ય બાબતોને ધ્યાને લઈ કરવા માટેના પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ માટે પણ સ્વતંત્ર પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિની જગ્યા આપવામાં આવેલ છે.

- આપેલા દરેક પ્રૉજેક્ટ્સ-પ્રવૃત્તિમાં વિદ્યાર્થીઓ શીખવા માટે જાતે જ ઉત્તમ અવલોકન, પરીક્ષણ, પૃથક્કરણ અને નિરીક્ષણ કરે તે માટેની સમૂહમાં સૂચના અને દૃષ્ટાંતો પુરા પાડવા.
- આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિમાં વિદ્યાર્થીઓ સહેલાઈથી માહિતી શોધી લાવે કે સમાન માહિતી એકત્રિત કરે તો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિની ગરિમા રહેતી નથી અને વિદ્યાર્થીઓની રૂચિ પણ ઓછી થઇ જાય છે તેથી દરેક પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કંઈક નવીન બાબત શીખવે છે તેવો હેતુ વિદ્યાર્થીઓને સમજાવવો જરૂરી છે.
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકમાં અનુભવ સાથે માહિતી એકત્ર કરવા માટે કેટલાક મૂળભૂત સોપાનો આપેલા છે જેથી વિદ્યાર્થીઓને ક્રમશઃ કઈ રીતે આગળ વધવું તેનું માર્ગદર્શન મળી રહે. આ સોપાનો દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ જાતે શોધખોળ કરીને મૂળભૂત જ્ઞાનના આયામો સુધી પહોંચી શકે તેવો પ્રયાસ કરાયો છે.
- શિક્ષક દ્વારા વિદ્યાર્થીના પ્રૉજેક્ટનું કાર્ય પૂર્ણ થયા બાદ વર્ગમાં દરેકને પોતાના પ્રૉજેક્ટની માહિતી આપવા માટે પૂરતો સમય આપવો જરૂરી છે, જેથી દરેકની વાતમાં કોઈ અલગ બાબત હોય તે નવાચારની જાણ થાય.
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ દરમિયાન માતાપિતા, શાળા-વર્ગ પુસ્તકાલય, સોશીયલ મીડિયા, મોબાઈલ-ઈન્ટરનેટ જેવી બાબતો મુખ્ય ભૂમિકા ભજવતા હોવાથી તેની મદદ માટે પૂરતું માર્ગદર્શન પૂરું પાડવું.
- કેટલાંક પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને ગામના સ્થાનિક કારખાના, સંસ્થા, દુકાન, સ્થળોની મુલાકાત લેવાનું બનશે જેથી શિક્ષક દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને મુલાકાત દરમ્યાન ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો અને નિયમો કે સૂચનાઓની સમજ આપવામાં આવે તે જરૂરી છે.
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ દરમિયાન નિર્માણ થયેલ મોડેલ્સ કે સાધન-સામગ્રી વર્ગ અને શાળાના પરિસરમાં દરેકને જોવા મળે તેવું આયોજન કરવું જોઈએ.
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિના કાર્ય બદલ વિદ્યાર્થીઓને વધુમાં વધુ પ્રોત્સાહન મળી રહે તે માટે વિશેષ પ્રયાસો થવા જરૂરી.
- અગાઉ કહ્યું તેમ આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ભણવાના ભાગરૂપ છે પરંતુ તેનો ભાર ન દેખાય તે રીતે પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કરાવવી વિદ્યાર્થીઓમાં રસ, ઉત્સુકતા અને રૂચિ ઉત્પન્ન થાય તેવું કરવું જોઈએ.

- કેટલાક પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ માટે વિદ્યાર્થીઓના નાના-નાના સમૂહ બનવવાના થશે પરંતુ અહી તે બાબત પર ખાસ ધ્યાન આપવું જોઈએ કે દરેક વિદ્યાર્થીનાં અનુભવો અલગ-અલગ હોય અને કોઈ એકસમાન એકબીજાની કૉપી ન કરે.
- **ટૂંકમાં આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુક દ્વારા રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ-2020 અનુસાર વિદ્યાર્થીઓને અભ્યાસક્રમના માધ્યમે સર્જનાત્મકતા મળી રહે અને તે સાથે જૂથ ભાવના, વિચારોનું આદાન-પ્રદાન, સમસ્યા નિવારણ માટેની જાગૃતિ, સમુદાય માટે ઉપયોગિતા, લોકસંપર્ક, શીખવા માટેની પહેલવૃત્તિ, વાસ્તવિક જીવનની પરિસ્થિતિનો અનુભવ, મૌલિક સર્જન, ઉત્તરદાયિત્વ, સહભાગિતા, માહિતી માટેનું આયોજન, પ્રત્યાયન, તર્ક-કલ્પના-નવાચારનું સ્થાપન, સંદર્ભ સ્રોતનો ઉપયોગ અને જાતે શીખવા માટેની તકો પ્રાપ્ત થાય તે માટેના પ્રયાસો કરવામાં આવ્યા છે તેને ધ્યાને લઈ ઉપયોગ થાય તે અપેક્ષિત છે.**

બહુહેતુક બાબતોને આવરી લઈને પ્રથમવાર નિર્માણ થયેલી આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુકનાં ઉપયોગ દ્વારા સંશોધનાત્મક પ્રવૃત્તિનો વિકાસ થાય તે માટે શુભેચ્છાઓ.

(મહેશ મહેતા)
સચિવ
સમગ્ર શિક્ષા, ગુજરાત રાજ્ય

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ	પાના નંબર
૧.	મારી રમત	૧૦
૨.	મારું અનાજ-મારી વાનગી	૧૨
૩.	ચાલો માપીએ	૧૪
૪.	મારી વાર્તા	૧૬
૫.	વ્યવસાયકારો	૧૮
૬.	મને ગમતું ફૂલ.	૨૦
૭.	સમય	૨૨
૮.	મારું ગીત	૨૪
૯.	ચાર દિશા	૨૬
૧૦.	મારું ઘર, મારું કામ	૨૮
૧૧.	માપન કરીએ	૩૦
૧૨.	મારી વાર્તા	૩૨
૧૩.	પેટર્ન	૩૪
૧૪.	મારું પુસ્તક	૩૬
૧૫.	પાણીનો વપરાશ	૩૮
૧૬.	પક્ષીઓનું ઘર	૪૦
૧૭.	મારું ગીત	૪૨
૧૮.	મારો જિલ્લો	૪૪
૧૯.	મારો પ્રવાસ	૪૬
૨૦.	માપન	૪૮

ક્રમ	પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ	પાના નંબર
૨૧.	મને ગમેલું પુસ્તક	૫૦
૨૨.	સમાચાર પત્ર	૫૨
૨૩.	જોડકણાં સંગ્રહ	૫૪
૨૪.	મારો દિવસ કેવો ?	૫૬
૨૫.	મારી વાર્તા	૫૮
૨૬.	મારી બોલી, મારી ભાષા	૬૦
૨૭.	પ્રાણી, પક્ષીઓને ઓળખીએ	૬૨
૨૮.	ચાલો શું જમવાનું બનાવીએ	૬૪
૨૯.	પરિચય કેળવીએ	૬૬
૩૦.	ચલણી નાણું	૬૮
૩૧.		૭૦
૩૨.		૭૨
૩૩.		૭૪
૩૪.		૭૬
૩૫.		૭૮
૩૬.		૮૦
૩૭.		૮૨
૩૮.		૮૪
૩૯.		૮૬

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનાં સંભવિત સોપાનોની સમજ

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ નંબર : .....

અહીં પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ દરમ્યાન વિદ્યાર્થીએ કરવાની બાબતોની સમજ આપવામાં આવશે. પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ દરમિયાન અને બાદમાં શું-શું કરી શકાય? પ્રૉજેક્ટની થીમનું વિષયવસ્તુ અને તેમાં કઈ-કઈ બાબતોની કાળજી લેવાની તેની પણ વાત મુકાશે. દરેક પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ સમજની વાત મુકવામાં આવશે.

- પ્રૉજેક્ટનું નામ : _____
- વિષય : _____
- કયા એકમ સાથે અનુબંધ : _____
  (જો પ્રૉજેક્ટ કોઈ એકમ સાથે સુસંગત હશે તો તેની વિગત હશે)
- પ્રૉજેક્ટ શરુ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો :
  _____
  (અહીં પ્રૉજેક્ટ શરુ કર્યા તારીખ અને પ્રૉજેક્ટ પૂર્ણ કર્યા તારીખ હશે)
- પ્રૉજેક્ટ સંદર્ભ સ્રોત : (અહીં પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી, સહાયક બાબતો જેવી કે પાઠ્યપુસ્તકો, શાળા-વર્ગ પુસ્તકાલય, મોબાઈલ, વર્તમાનપત્રો, સામયિકો, ટીવી, રેડિયોની વિગત હશે)
- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ (અહીં પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શિક્ષક, મિત્રો, માતા-પિતા, સગાંવ્હાલાં, પડોશી, વ્યવસાયકારો, સંસ્થાના વડાઓ જેની મદદ લીધી હશે તેના નામ હશે)
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કર્યું?
  (અહીં પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન જે-જે તબક્કાવાર પ્રક્રિયા થઈ હશે તેની વિગતો હશે)
- પ્રૉજેક્ટ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું પ્રાપ્ત થયું?
- (અહીં પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું જાણવા મળ્યું? શું માહિતી મળી તેની વિગતો હશે
- માહિતીલેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રૉઇંગ માટેની પણ જગ્યા આપેલ છે.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

વાલીની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૧ - મારી રમત

તમે શાળામાં, ઘરે અને રજાના સમયમાં શેરીમાં મિત્રો સાથે અને ઘરની અંદર ભાઈ-બહેન સાથે વિવિધ રમતો રમતાં હશો. આ રમતો બેસીને, ઊભા થઈને, દોડતાં-દોડતાં ઘરની અંદર કે બહાર રમવાની હશે. તમે જે-જે રમતો રમતા હો કે તમારી આસપાસ સ્થાનિક રમત રમાતી હોય તેના નામ, તેમાં ઉપયોગમાં લેવાતી સાધન-સામગ્રી અને તે રમવાની રીત અહીં લખો.

- રમતનું નામ : _____
- સાધન સામગ્રી : _____
- રીત : _____

_____

_____

_____

- રમતનું નામ : _____
- સાધન સામગ્રી : _____
- રીત : _____

_____

_____

_____

- રમતનું નામ : _____
- સાધન સામગ્રી : _____
- રીત : _____

- રમતનું નામ : _____
- સાધન સામગ્રી : _____
- રીત : _____

- રમતનું નામ : _____
- સાધન સામગ્રી : _____
- રીત : _____

- તમને ગમતી પ્રિય રમત : _____
- કઈ રમતમાં તમે વધુ વાર જીત મેળવી છે ? : _____
- તમને શાળાના રમતગમતના કેટલાં સાધનોનો ઉપયોગ કરેલ છે : _____

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૨ - મારું અનાજ - મારી વાનગી

આપણે જે ભોજન કરીએ છીએ તેમાં વિશેષ અનાજ પણ વાપરતા હોઈએ છીએ. આપના ઘરમાં પણ વિવિધ અનાજથી ખોરાક બનતો હશે. કેટલાક અનાજ રોજિંદા ખોરાક, મીઠાઈ કે અન્ય સ્વાદિષ્ટ સામગ્રી બનાવવામાં પણ ઉપયોગમાં લેવાતા હશે. દા.ત. ઢોકળાં જેમાંથી બને છે તે અનાજમાંથી ખોરાકની અન્ય વાનગીઓ પણ તમારા ઘરે બનતી જ હશે. આમ, એક જ અનાજનાં વિવિધ ઉપયોગ વડે આપણે ખોરાકની વિવિધ સામગ્રી બનાવતા હોઈએ છીએ. તમારા ઘરે કોઈ એક અનાજના ઉપયોગથી બનતી ઓછામાં ઓછી પાંચ વાનગીઓના નામ આપેલા કોષ્ટકમાં લખો.

અનાજનું નામ	તેમાંથી બનતી વિવિધ વાનગીઓ				
	૧	૨	૩	૪	૫
ઘઉં					
ચોખા					
બાજરી					

- કઈ વાનગી બે અનાજ ભેગા કરવાથી બને છે ?

  _____ , _____ , _____ , _____

  _____ , _____ , _____ , _____

  _____ , _____ , _____ , _____

- કોઈ બે અનાજ ભેગા કરી બનતી વાનગી

  ચોખા + મગનીદાળ = ખિચડી | _____ , _____

  _____ , _____ | _____ , _____

  _____ , _____ | _____ , _____

  _____ , _____ | _____ , _____

  _____ , _____ | _____ , _____

- તમારી પ્રિય વાનગી કઈ ? _____
- તે બનાવવા શું શું જોઈએ ? _____
- લાડુ બનાવવામાં કઈ કઈ સામગ્રી જોઈએ ? તેની યાદી બનાવો.

  _____

  _____

  _____

  _____

  _____

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - ૩ ચાલો માપીએ

શાળા તેમજ ઘરની અમુક વસ્તુઓના નામ નોંધો. તેની યાદી બનાવો, તેની તમારી વેંતથી લંબાઈ અને પહોળાઈ માપો અને પછી માપપટ્ટી કે ફૂટપટ્ટીથી તેની લંબાઈ અને પહોળાઈ માપો. લાકડા/રીબીન/પ્લાસ્ટિક પાઈપ જેવી વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ વસ્તુ વડે અંકન સાથેની ફૂટપટ્ટી અને મીટરપટ્ટી બનાવો.

તમારા ઘરથી દુકાન કેટલાં પગલાં? તમારા ઘરથી તમારા મિત્રનું ઘર કેટલા પગલા ? માપનના અનુભવના આધારે વસ્તુઓનું માપન કર્યા વગર અંદાજિત લંબાઈ અને પહોળાઈ કહો અને પછી તેનું માપન કરો.

ક્રમ	વસ્તુનું નામ	લંબાઈ (વેંત)	પહોળાઈ (વેંત)	લંબાઈ (માપપટ્ટી)	પહોળાઈ (માપપટ્ટી)

- તમારા વર્ગથી શૌચાલય કેટલા પગલા દૂર છે ? 
- શાળામાં ઑફિસના દરવાજાથી MDMના રસોડાનો દરવાજો કેટલા કદમ દૂર છે? 
- ઑફિસના દરવાજાથી દરેક ધોરણના દરવાજાનું અંતર કેટલા કદમ દૂર છે ?

  ઑફિસથી ધોરણ ૧ : _____ ઑફિસથી ધોરણ ૨ : _____

  ઑફિસથી ધોરણ ૩ : _____ ઑફિસથી ધોરણ ૪ : _____

  ઑફિસથી ધોરણ ૫ : _____ ઑફિસથી ધોરણ ૬ : _____

  ઑફિસથી ધોરણ ૭ : _____ ઑફિસથી ધોરણ ૮ : _____

  _____

  _____

- આ બધા અંતરનું માપ લખ્યા પછી તમારા વર્ગના પાંચ મિત્રોએ લખેલા માપની ચર્ચા કરો. ઓછા કદમ અને વધારે કદમ નોંધો અને તેનું કારણ સમજો.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૪ : મારી વાર્તા

આપના ગામમાં, ઘરમાં, આજુબાજુ, પડોશમાં અને મિત્રો દ્વારા તમે બાળપણથી વાર્તાઓ સાંભળી જ હશે. આ પ્રકારની વાર્તાઓ હજી પણ માતાપિતા, દાદા-દાદીનાં મુખે કહેવાતી જ હશે. આવી સ્થાનિક વાર્તાઓ જે શાળાના પુસ્તકોમાં ન હોય અને સ્થાનિક બોલીમાં જે રીતે સાંભળી હોય તે આપને યાદ જ હશે. આવી તમે તમારા ઘરમાં કે ગામમાં કહેવાતી સ્થાનિક બોલીની સાંભળેલી વાર્તા નીચેના ભાગમાં લખો.

વાર્તાનું નામ : _____ કોની પાસેથી સાંભળી ? _____

- વાર્તામાંથી શું શીખવા મળે છે?

- વાર્તાનું કોઈ એક ચિત્ર દોરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૫ - વ્યવસાયકારો

તમારા ગામમાં તેમજ ઘરની આસપાસ પણ વિવિધ વ્યવસાયકારો રહેતા હશે. તેઓની મુલાકાત લઈ તેમના વ્યવસાયની વિગત જાણો. તેમનાં કામની વિશેષતા જાણો. તેની નોંધ કરો.

- વ્યવસાયકારનું નામ : _____
- વ્યવસાય : _____
- વ્યવસાયનું સ્થળ : _____
- મુલાકાતની તારીખ : _____
- તેમના દ્વારા કરવામાં આવતા કામની વિગતો : _____

- તેમની સેવાનો લાભ સામાન્ય રીતે કોણ કોણ લે છે ?

_____

_____

_____

- તેમના દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા સાધનો/ઓજારોના નામ સહીત ચિત્રો દોરો.

- તમે/તમારા ઘરના વ્યક્તિઓમાંથી કોઈએ આ વ્યવસાયકારની સેવાનો લાભ ક્યારે અને કયા કામ માટે લીધો છે ?

_____

_____

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૬ - મને ગમતું ફૂલ

તમારી આસપાસ તમ ઘણાં બધા ફૂલ જોયા હશે. ઘરના કુંડામાં, શાળા-બગીચામાં કે વાડી-ખેતરમાં ઉગેલાં આવાં અનેકવિધ ફૂલ તમે દરરોજ જોતા હશો. તમારી શાળામાં કે ઘરની આસપાસ તમે ફૂલ જૂવો તો તેની માહિતી મેળવો અને અહીં નોંધ કરો. મિત્રો સાથે સામૂહિક એક ફૂલ હાર તૈયાર કરો.

ફૂલનું નામ	રંગ	સુગંધ આપે છે ?	કુંડામાં થઈ શકે છે ?	ફૂલનું અંગ્રેજી નામ (સ્પેલિંગ) લખો	અન્ય કોઈ માહિતી

પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૭ - સમય

- શુક્રવાર અને શનિવાર એમ બે દિવસમાં આખા દિવસ દરમિયાન કેટલી વાર શાળામાં બેલ વાગે છે ? તે સમય નોંધો.
- બેલ શા માટે વગાડવામાં આવે છે ?
- અન્ય કોઈ જગ્યાએ આ મુજબની સમય માટેની વ્યવસ્થા જોવામાં આવી છે ?
- શિક્ષકશ્રી સાથે માર્ગદર્શન મેળવી રેતઘડી તૈયાર કરો.
- અગાઉ સમયનો કેવી રીતે અંદાજ લગાવવામાં આવતો હતો ? તેની નોંધ કરો.
- શિક્ષકની મદદ વડે ઘડિયાળનું મશીન મેળવી વર્ગમાં પૂઠાં/પ્લાય/પ્લાસ્ટિકની ઘડિયાળ બનાવી વર્ગખંડમાં લગાવો.

- સવારે ડેરીમાં દૂધ ભરવાનો/લેવા જવાનો સમયો નોંધો : _____
- સાંજે ડેરીમાં દૂધ ભરવાનો/લેવા જવાનો સમયો નોંધો : _____
- તમારી આસપાસ સવાર/સાંજ મંદિરની પ્રાર્થનાનો સમય નોંધો : _____
- ગામમાં આવતી બસના સમય જાણો નોંધો : _____

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૮ : મારું ગીત

આપના ગામમાં, ઘરમાં, આજુબાજુ, પડોશમાં તહેવારો, શુભ પ્રસંગોએ કે અન્ય ઉજવણીઓના સમયે તમે બાળપણથી લોકગીતો સાંભળ્યા હશે. આ પ્રકારનાં લોકગીતો હજી પણ આપનાં માતાપિતા, દાદા-દાદી, સગાંવહાલાંના મુખે ગવાતાં જ હશે. આવા સ્થાનિક લોકગીતો જે કોઈ પુસ્તકોમાં ન હોય પરંતુ માત્ર આપના ગામમાં સ્થાનિક રીતે જ ગવાતા હશે. આવા લોકગીતો પૈકી કોઈ એક કે બે લોકગીત નીચેના ભાગમાં લખો.

લોકગીતનું નામ : _____

- આ લોકગીતમાં શેના વિશે વાત કરવામાં આવી છે?

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૯ - ચાર દિશા

ચાર દિશાઓ અને ચાર ખૂણાઓની વિગત સમજો. તેની આકૃતિ દોરો. કઈ બે દિશાઓ વચ્ચે કયો ખૂણો આવે છે ? તે જાણો સમજો.

તમારા ઘરથી તમારા મિત્રનું કઈ દિશામાં આવેલ છે ? તમારા ઘરનો પ્રવેશદ્વાર કઈ દિશામાં છે ? ઘરનું રસોડું કઈ કઈ દિશાઓની વચ્ચે અને કયા ખૂણામાં છે ? તે નોંધો. તમારા ઘરમાં પૂજા કરવાનું દેવસ્થાન કઈ દિશા / કયા ખૂણામાં છે ? તે નોંધો.

તમારા ગામ કે વિસ્તારનો નકશો દોરવા પ્રયત્ન કરો.

- તમારા ગામ / વિસ્તારનો નકશો દોરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૧૦ - મારું ઘર, મારું કામ

આપણે રોજબરોજના જીવનમાં જે-જે ચીજવસ્તુઓ અને સાધન-સામગ્રીનો ઉપયોગ કરતાં હોઈએ છીએ તે કોઈ અન્ય કારીગર, સંસ્થા કે કારખાનામાં બનતી હોય છે. પરંતુ તમારા ઘરનું એવું કામ જે તમે અથવા તમારા ઘરના સભ્યો કરતા હોય છે. ઘરના કેટલાક કામ તમે જાતે કરતા હશો અને કેટલાક સમૂહમાં. આ બધા કામને ધ્યાને લઈ કોષ્ટકની વિગતો ભરો.

ઘરના કામની યાદી	કોણ કરે છે?	વ્યક્તિગત કે સમૂહમાં કામ થાય છે?	કામ કરવામાં કેટલો સમય લાગે છે?	આ કામ કરવામાં ઉપયોગમાં લેવાતી સામગ્રી

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૧૧ - માપન કરીએ

- તમારા ઘરે પાણીની ડોલને પ્યાલા વડે પૂરે પૂરી ભરવી છે. કેટલા પ્યાલા પાણી ડોલમાં સમાય? તે નોંધો.
- ૧૦૦/૨૦૦ કે ૩૦૦ મિલિની કોઈ બોટલ કે માપિયું હોય તો તેના આધારે ઘરની બે તપેલી કે પવાલીમાં પાણી ભરી માપન કરો.
- આ પ્રવૃત્તિ દરમિયાન ડેરીની મુલાકાત પણ લેશો. આ દરમિયાન મિલિ અને લિટર વિશે માહિતી મેળવશો.
- તમારા ઘરે કઈ વસ્તુઓ મિલિ કે લિટરમાં લાવવામાં આવે છે અને કઈ વસ્તઓ ગ્રામ કે કિલોગ્રામમાં લાવવામાં આવે છે તેની યાદી તૈયાર કરો.
- ગ્રામ અને કિલોગ્રામ વિશે માહિતી મેળવો.
- વિવિધ માપિયા અને વજનિયાંના ચિત્રો દોરો.

- ડોલને પૂરેપૂરી ભરવા કેટલા પ્યાલા પાણીની જરૂર પડે છે ? ☐
- ઘરની તપેલીમાં કેટલું પાણી સમાય છે ? ☐
- ઘરની પવાલીમાં કેટલું પાણી સમાય છે ? ☐
- ૧ લિટર = ☐ મિલિ
- ડેરીમાં કયા કયા પાત્રો / વાસણો જોવા મળ્યા ? તેમના નામ અને તેમની ગુંજાશ (પ્રવાહી સમાવવાની ક્ષમતા) લખો.

- તમારા ઘરમાં વસ્તુઓ કયા માપથી લાવવામાં આવે છે ? માપ પ્રમાણે યાદી બનાવો.

મિલિ	લિટર	ગ્રામ	કિલોગ્રામ

- ૧ કિલોગ્રામ = _____ ગ્રામ

- વિવિધ માપિયા અને વજનિયાંના ચિત્રો દોરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૧૨ : મારી વાર્તા

આપના ગામમાં, ઘરમાં, આજુબાજુ, પડોશમાં અને મિત્રો દ્વારા તમે બાળપણથી વાર્તાઓ સાંભળી જ હશે. આ પ્રકારની વાર્તાઓ હજી પણ માતાપિતા, દાદા-દાદીનાં મુખે કહેવાતી જ હશે. આવી સ્થાનિક વાર્તાઓ જે શાળાના પુસ્તકોમાં ન હોય અને સ્થાનિક બોલીમાં જે રીતે સાંભળી હોય તે આપને યાદ જ હશે. આવી તમે તમારાં ઘરમાં કે ગામમાં કહેવાતી સ્થાનિક બોલીની સાંભળેલી વાર્તા નીચેના ભાગમાં લખો.

વાર્તાનું નામ : _____ કોની પાસેથી સાંભળી ? _____

- વાર્તામાંથી શું શીખવા મળે છે?

- વાર્તાનું કોઈ એક ચિત્ર દોરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૧૩ - પેટર્ન

- જુદી જુદી સાડી, પડદો કે અન્ય પ્રિન્ટ થયેલ કાપડ તમે જોયા હશે, તેનો અભ્યાસ કરો, તેમાં કેવી કેવી પેટર્ન જોવા મળી તે અહીં દોરો.
- પેટર્ન આધારે વર્ગનું તોરણ તૈયાર કરો.
- મેદાનમાં જુદી જુદી સામગ્રીથી પેટર્ન તૈયાર કરો.

- પડદામાં જોવા મળેલી પેટર્ન દોરો.

- શર્ટમાં જોવા મળેલી પેટર્ન દોરો.

- બારી કે દરવાજાની જાળીમાં જોવા મળતી પેટર્ન દોરો.

- તમને પેટર્ન જોવા મળી હોય તેવી જગ્યાઓ / વસ્તુઓની યાદી તૈયાર કરો.

_____

_____

_____

_____

- પેટર્ન આધારે તૈયાર કરેલા તોરણનું ચિત્ર અહીં દોરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૧૪ : મારું પુસ્તક

આપના મિત્ર અને શિક્ષકની મદદ વડે શાળા અને વર્ગના પુસ્તકાલયના પુસ્તકો વાંચો. વાંચ્યા બાદ જે પુસ્તક આપને ગમ્યું હોય તેમાના કોઈ એક પુસ્તકની નીચે મુજબની વિગતો લખો. પુસ્તક વિષે લખેલી આ માહિતી તમને મદદ કરનાર મિત્ર અને શિક્ષકને બતાવો. આપ આ પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન પસંદ કરેલ પુસ્તકની માહિતી વર્ગ અને શાળાનાં પ્રાર્થના સંમેલનમાં પણ રજૂ કરી શકો છો.

- પુસ્તકનું નામ : _____
- લેખકનું નામ : _____
- પુસ્તકની કિંમત : _____
- પુસ્તકનાં કુલ પાનની સંખ્યા : _____
- પુસ્તકમાં આપેલ કુલ પ્રકરણો : _____
- આ પુસ્તક આપને કઈ રીતે વાંચવા માટે મળ્યું?

_____

_____

_____

_____

_____

- વાંચન દરમ્યાન તમને પુસ્તકની કઈ-કઈ બાબતો ગમી?

_____

_____

_____

_____

_____

- પુસ્તકનો સાર

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૧૫ - પાણીનો વપરાશ

- દિવસ દરમિયાન તમારી શાળા કે ઘરમાં તમારા દ્વારા પાણીનો કેટલો વપરાશ થતો હશે તેની અંદાજિત નોંધ કરો.
- તમારો મિત્ર પાણીનો કેટલો વપરાશ કરે છે તે અંદાજિત નોંધો.
- પાણીનો વિવેકપૂર્ણ સૌથી ઓછો વપરાશ કરનાર મિત્રનું નામ નોંધો.
- એક દિવસમાં ઘરે કપડા ધોવા, વાસણ ઘસવા, પાણી પીવા, અને ન્હાવા માટે કેટલા લિટર પાણીનો વપરાશ થતો હશે તેની અંદાજિત વિગત તૈયાર કરો.
- તમારા ગામમાં પાણીના પ્રાપ્તિસ્થાનો કયાં-કયાં છે ? નોંધો.
- તમે એક દિવસમાં કેટલાં લિટર પાણી પીવો છો ?
- શું તમને પાણીના TDSનો ખ્યાલ છે ? માહિતી મેળવો અને TDS મશીન ઉપલબ્ધ થાય તો પાણીમાં તેની માત્ર માપો.
- ગામ, ફળિયા કે ઘરમાં પાણીનો બગાડ થતો જોવા મળ્યો ?
- ઘરમાં પાણીની બચતનું આયોજન કરો અને નોંધો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૧૬ - પક્ષીઓનું ઘર

તમારા ઘર, શાળા કે આસપાસના વિસ્તારમાં, ઝાડ, મકાનની દીવાલ, તળાવ, કુવા, નદી કાંઠે પક્ષીઓ વસવાટ કરતા હોય છે. તેઓ પોતાને અને બચ્ચાઓને રહેવા માટે માળારૂપી ઘર બનાવતા હોય છે. જુદા-જુદા પક્ષીઓ પોતાના માળા જુદી-જુદી જગ્યાએ, અલગ-અલગ સામગ્રીમાંથી બનાવતા હોય છે. આવા વિવિધ પક્ષીઓનાં રહેઠાણ રૂપી માળાઓનું અવલોકન કરી આપેલ કોષ્ટકની માહિતી ભરો. જે પક્ષીઓ તમારી આસપાસ નથી જોવા મળતા તેના માળાઓ વિશે પણ તમારા માતાપિતા, મિત્રો પાસેથી માહિતી એકત્ર કરો. તમે મેળવેલી માહિતી પૈકી જે પક્ષીનો માળો તમને ગમ્યો હોય તેનું ચિત્ર આપેલી જગ્યામાં દોરો. આ દરમિયાન કોઈપણ પક્ષી, તેના ઈંડા કે માળાને તમારાથી નુકશાન પહોંચે નહિ તેનું ધ્યાન રાખશો.

પક્ષીનું નામ	માળો ક્યાં બાંધેલ છે ?	માળો કઈ સામગ્રીથી બનાવેલ છે?	માળામાં તમને જણાયેલ વિશેષતા

- તમને ગમ્યો હોય તેવો માળો અહીં દોરો.

- ચાલો, બાળકો કયા કયા પક્ષીઓ જોયા ? તેના અવાજ કાઢો.
- તમે પક્ષીને દાણા ખવડાવો છો ? _____

  ક્યારે ? _____ ક્યાં ? _____
- તમારે ઘરે કોઈ એક પક્ષી માટે પક્ષીઘર તૈયાર કરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૧૭ : મારું ગીત

આપના ગામમાં, ઘરમાં, આજુબાજુ, પડોશમાં તહેવારો, શુભ પ્રસંગોએ કે અન્ય ઉજવણીઓના સમયે તમે બાળપણથી લોકગીતો સાંભળ્યા હશે. આ પ્રકારનાં લોકગીતો હજી પણ આપના માતાપિતા, દાદા-દાદી, સગાંવહાલાંના મુખે ગવાતાં જ હશે. આવા સ્થાનિક લોકગીતો જે કોઈ પુસ્તકોમાં ન હોય પરંતુ માત્ર આપના ગામમાં સ્થાનિક રીતે જ ગવાતા હશે. આવા લોકગીતો પૈકી કોઈ એક કે બે લોકગીત નીચેના ભાગમાં લખો.

લોકગીતનું નામ : _____

- આ લોકગીતમાં શેના વિશે વાત કરવામાં આવી છે?

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૧૮ - મારો જિલ્લો

તમે જે ગામમાં રહો છો તેનો સમાવેશ કોઈ જિલ્લામાં થતો હશે. તમારા જિલ્લાની અને તાલુકાની વિવિધતાને ધ્યાને લઈ આપેલ કોષ્ટકમાં માહિતી ભરો. જિલ્લાની આ માહિતી લખવા માટે શાળાના પુસ્તકો, પુસ્તકાલય, મિત્રો, નકશો, મોબાઈલનો ઉપયોગ કરી શકાય.

મારા જિલ્લાનું નામ : _____

જિલ્લાના તાલુકાઓનું નામ : _____

બોલાતી વિવિધ બોલીઓ : _____

_____

_____

તાલુકાના સ્થાનિક ઉત્સવો : _____

તાલુકામાં આવેલ કારખાનાઓ (કંપની) : _____

_____

તાલુકામાં થતાં પાકો : _____

_____

તાલુકાના જોવાલાયક સ્થળો : _____

_____

_____

_____

તાલુકામાં રેલવે સ્ટેશન છે ? _____

_____

_____

જિલ્લાનું વડું મથક : _____

તાલુકાની કુલ વસ્તી : _____

ગામની કુલ વસ્તી : _____

તમારા જિલ્લાની સરહદે આવેલ પાડોશી જિલ્લાઓ : _____

_____

_____

_____

_____

જિલ્લાની નદીઓ : _____

_____

અન્ય માહિતી : _____

_____

_____

_____

_____

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

વાલીની સહી : _____

પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૧૯ - મારો પ્રવાસ

- તમે છેલ્લે એક વર્ષમાં ક્યાં-ક્યાં પ્રવાસ કરેલ છે ? તે સ્થળનું નામ લખો.
- તમે જે સ્થળે ગયા તે સ્થળે શું-શું જોયું ? તે લખો.
- કેટલા જિલ્લાઓ પસાર કરી પ્રવાસ સ્થળે ગયા ?
- પ્રવાસ સ્થળે સ્વચ્છતા અંગે તમારો અનુભવ નોંધો.
- પ્રવાસ દરમિયાન તમે કેટલો અને ક્યાં-ક્યાં ખર્ચ કર્યો ? નોંધ કરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૨૦ - માપન

- નકામા ડબ્બાનો ઉપયોગ કરીને કે શ્રીફળના કાચલીમાંથી અથવા સ્થાનિક ઉપલબ્ધ હોય તેવી સામગ્રીનો ઉપયોગ કરી ત્રાજવાં બનાવો.
- આ ત્રાજવામાં વિવિધ વસ્તુઓ મૂકી તેનું માપન કરો.
- ગામના કોઈ દુકાનનો સહકાર મેળવી ૫૦/૧૦૦/૨૦૦/૫૦૦ ગ્રામના વજનિયાં તૈયાર કરો.
- તમે કઈ કઈ વસ્તુનું માપન કર્યું ? તે કેટલા ગ્રામ હતું ? તેની નોંધ કરો.

- તમે બનાવેલ ત્રાજવાનું ચિત્ર દોરો.

- ત્રાજવું બનાવવા માટે તમે કઈ કઈ વસ્તુઓનો ઉપયોગ કર્યો ?

- તમે બનાવ્યું છે તેવાં ત્રાજવાનો ઉપયોગ થતો તમે ક્યાં જોયો છે ?

- તમે બનાવેલા ત્રાજવાંથી જુદા પ્રકારના ત્રાજવાનો ઉપયોગ થતો તમે જોયો છે ? ક્યાં ?

_____

_____

_____

_____

_____

- જુદા જુદા પ્રકારના ત્રાજવાંના ચિત્રો દોરો.

- તમારા બનાવેલાં ત્રાજવા અને વજનિયાથી વિવિધ વસ્તુઓનું વજન કરો અને અહીં નોંધો.

ક્રમ	વસ્તુનું નામ	વજન

ક્રમ	વસ્તુનું નામ	વજન

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૨૧ : મારું પુસ્તક

આપના મિત્ર અને શિક્ષકની મદદ વડે શાળા અને વર્ગના પુસ્તકાલયના પુસ્તકો વાંચો. વાંચ્યા બાદ જે પુસ્તક આપને ગમ્યું હોય તેમાના કોઈ એક પુસ્તકની નીચે મુજબની વિગતો લખો. પુસ્તક વિશે લખેલી આ માહિતી તમને મદદ કરનાર મિત્ર અને શિક્ષકને બતાવો. આપ આ પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન પસંદ કરેલ પુસ્તકની માહિતી વર્ગ અને શાળાનાં પ્રાર્થના સંમેલનમાં પણ રજૂ કરી શકો છો.

- પુસ્તકનું નામ : _____
- લેખકનું નામ : _____
- પુસ્તકની કિંમત : _____
- પુસ્તકનાં કુલ પાનની સંખ્યા : _____
- પુસ્તકમાં આપેલ કુલ પ્રકરણો : _____
- આ પુસ્તક આપને કઈ રીતે વાંચવા માટે મળ્યું?

_____

_____

_____

_____

_____

- વાંચન દરમ્યાન તમને પુસ્તકની કઈ-કઈ બાબતો ગમી?

_____

_____

_____

_____

_____

- પુસ્તકનો સાર

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૨૨ : સમાચારપત્ર

સ્થાનિક સમાચારપત્ર (ન્યૂઝપેપર) મેળવી તેમાંથી દેશ, દુનિયા, રમતગમત, વ્યાપાર, આધ્યાત્મિક પૂર્તિ, ફિલ્મી જગત, વ્યક્તિ વિશેષ જેવી અનેક બાબતો મેળવવી. પેપરમાંથી ગામ-શહેર-વ્યક્તિઓ-ખેલાડી જેવા અનેક નામ નોંધ કરવી. પેપરમાં આવતા પઝલ/કોયડાનો ઉકેલ મેળવવો. ન્યુઝપેપર વાંચવા અંગે વધુ રસ ધરાવતા વ્યક્તિ પાસે મુલાકાત કરીએ. ન્યૂઝપેપરના આધારે સમાચાર બનાવીએ. ન્યુઝપેપરની થોડી માહિતી નોંધ કરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૨૩. જોડકણાં સંગ્રહ

શાળા પુસ્તકાલયના પુસ્તકોમાંથી જોડકણાં શોધો, ઘરે માતા પિતા તેમજ શિક્ષક પાસેથી પ્રાણીઓ-પક્ષીઓ-ઋતુઓ-તહેવારો તેમજ અન્ય વિવિધ પ્રસંગો આધારિત જોડકણાં પ્રાપ્ત કરો, વર્ગખંડમાં પ્રસ્તુત કરો. તેનો અંક તૈયાર કરો. તમને ગમ્યા હોય તેવા થોડા જોડકણાં અહીં નોંધો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૨૪ - મારો દિવસ કેવો ?

તમે સવારે કેટલા વાગે ઉઠો છો ? ત્યારથી સાંજે સુઈ જવા સુધીની દૈનિક ક્રિયાઓ નોંધો. ક્યાં કેટલો સમય જાય છે તેની નોંધ કરો. રજાના દિવસની પણ દૈનિક ક્રિયા નોંધો. તમે રજાના દિવસે ઘરે કયા-કયા કામમાં મદદ કરી તે નોંધ કરો. તમને સૌથી વધુ ગમતો દિવસ અને તેનું કારણ જણાવો. તમારી સુટેવો અને કુટેવો જાણો. તમારામાં રહેલી કુટેવો દૂર કરવાનો પ્રયત્ન કરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૨૫ : મારી વાર્તા

આપના ગામમાં, ઘરમાં, આજુબાજુ, પડોશમાં અને મિત્રો દ્વારા તમે બાળપણથી વાર્તાઓ સાંભળી જ હશે. આ પ્રકારની વાર્તાઓ હજી પણ માતાપિતા, દાદા-દાદીનાં મુખે કહેવાતી જ હશે. આવી સ્થાનિક વાર્તાઓ જે શાળાના પુસ્તકોમાં ન હોય અને સ્થાનિક બોલીમાં જે રીતે સાંભળી હોય તે આપને યાદ જ હશે. આવી તમે તમારાં ઘરમાં કે ગામમાં કહેવાતી સ્થાનિક બોલીની સાંભળેલી વાર્તા નીચેના ભાગમાં લખો.

વાર્તાનું નામ : _____ કોની પાસેથી સાંભળી : _____

- વાર્તામાંથી શું શીખવા મળે છે?

- વાર્તાનું કોઈ એક ચિત્ર દોરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૨૬ - મારી બોલી, મારી ભાષા

ગુજરાતી ભાષામાં જે વસ્તુનું નામ બોલવામાં આવે છે તેને તમારા ગામમાં સ્થાનિક બોલીમાં શું કહેવાય છે ? તેવી સામગ્રી-ખાદ્યપદાર્થ-વસ્તુ-પોષાક-પ્રાણી-પક્ષી વગેરેની યાદી તૈયાર કરી વર્ગખંડમાં પ્રસ્તુત કરો. શાળા પુસ્તકાલયમાં કોઈ બોલી અંગે પુસ્તકો હોય તો તે મેળવી તેમાંથી પણ વિવિધ જાણકારી મેળવી નોંધ કરશો. તમારા ફળિયામાં રહેતા વડીલો પાસેથી પણ ગુજરાતી ભાષા અને સ્થાનિક બોલીમાં અલગ પડતા શબ્દો વિગતો મેળવો અને નોંધ કરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

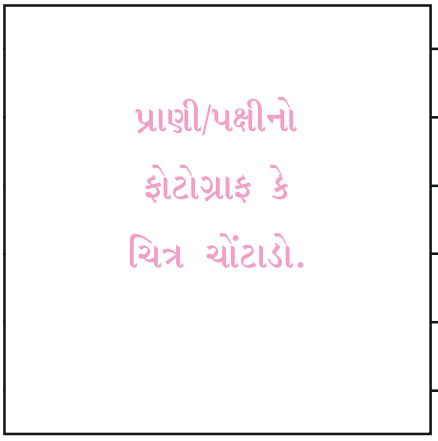
વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

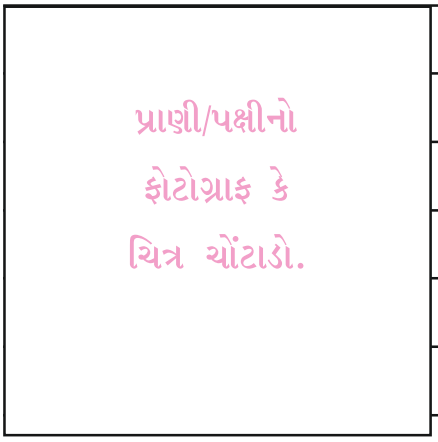
પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૨૭ - પ્રાણી, પક્ષીઓને ઓળખીએ

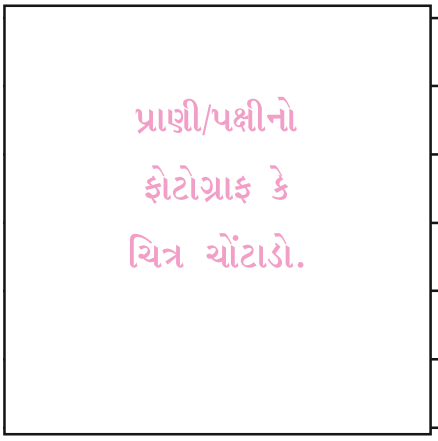
તમારી આસપાસ કયા કયા પ્રાણીઓ પક્ષીઓ જોવા મળે છે ? તેની યાદી બનાવો. તેમને ઓળખો, તેમના ખોરાક, રહેઠાણ, ઉપયોગ, તેઓના અવાજ વિશે માહિતી મેળવો. અન્ય પ્રાણીઓ, પક્ષીઓ વિશે પણ માહિતી મેળવો અને નોંધ કરો. પ્રાણી, પક્ષીઓના ફોટા સંકલન કરી અંક તૈયાર કરો.

પ્રાણી/પક્ષીનો
ફોટોગ્રાફ કે
ચિત્ર ચોંટાડો.

પ્રાણી/પક્ષીનો
ફોટોગ્રાફ કે
ચિત્ર ચોંટાડો.







વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૨૮ - ચાલો, જમવાનું બનાવીએ

લીંબુ કે કાચી કેરીનો શરબત બનાવતા, કે અન્ય ભોજન સામગ્રી બનતી હોય તેનું અવલોકન કરો અને તેમાં શું-શું સામગ્રી વપરાય છે ? તેની યાદી બનાવો. ઘરેથી કોઈ એક ભોજન સામગ્રી (જેમ કે તીખો રોટલો / વઘારેલો રોટલો / પૌંવા / તીખી ભાખરી / હાંડવો / અથાણું / મેથીના થેપલા / દુધીના મૂઠિયા / કચોરી / મમરા-પૌંવા / મગ મસાલા / વઘારેલા ફણગાવેલ મગ જેવી ખાદ્યસામગ્રી) લાવી શાળામાં મિત્ર સાથે બેસી ભોજન કરો.

- ભોજનનું નામ : _____ તારીખ : _____
- ભોજન તૈયાર કરવામાં વપરાતાં સાધનોની યાદી :

_____

_____

_____

- ભોજનમાં વપરાતી સામગ્રીની યાદી :

_____

_____

_____

- ભોજનનું નામ : _____ તારીખ : _____
- ભોજન તૈયાર કરવામાં વપરાતાં સાધનોની યાદી :

_____

_____

_____

- ભોજનમાં વપરાતી સામગ્રીની યાદી :

_____

_____

_____

_____

- ભોજનનું નામ : _____ તારીખ : _____
- ભોજન તૈયાર કરવામાં વપરાતાં સાધનોની યાદી :

_____

_____

_____

- ભોજનમાં વપરાતી સામગ્રીની યાદી :

_____

_____

_____

- ભોજનનું નામ : _____ તારીખ : _____
- ભોજન તૈયાર કરવામાં વપરાતાં સાધનોની યાદી :

_____

_____

_____

- ભોજનમાં વપરાતી સામગ્રીની યાદી :

_____

_____

_____

- ભોજનનું નામ : _____ તારીખ : _____
- ભોજન તૈયાર કરવામાં વપરાતાં સાધનોની યાદી :

_____

_____

_____

- ભોજનમાં વપરાતી સામગ્રીની યાદી :

_____

_____

_____

- શાળામાં સમૂહભોજન કર્યા તારીખ : _____
- શાળામાં સમૂહભોજન કર્યા તારીખ : _____

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૨૯ - પરિચય કેળવીએ

તમારા પાડોશીના ઘરની મુલાકાત લો. મુલાકાત સમયે તમારા ઘરના કોઈ એક સભ્યને પણ સાથે લઈ જાઓ, જે ઘરની મુલાકાત લો તે ઘરના સભ્યોની નીચે મુજબની વિગત મેળવો.

- ઘરના સૌથી વડિલ વ્યક્તિનું નામ : _____
- ઘરના સૌથી ઓછી ઉંમરના વ્યક્તિનું નામ : _____
- ઘરમાં કેટલા સભ્યો છે ? : _____
- ૧૮ વર્ષથી મોટા : _____ ૧૮ વર્ષથી નાના : _____
- ઘરના મુખ્ય વ્યક્તિનો અભ્યાસ : _____
- ઘરના સભ્યો સૌ સાથે મળીને કોઈ પ્રવાસમાં ગયા છો ? જો 'હા' તો તે સ્થળ / સ્થળો : _____
- ઘરમાં વાંચવા માટે પુસ્તકો છે ?

  જો હા તો તેનાં નામ _____ , _____ , _____

  _____ , _____ , _____
- ૧૮ વર્ષથી ઉંમરના વ્યક્તિ પાસે વાહન હંકારવાનું લાઈસન્સ છે ? _____
- ઘરના કોઈ પણ બે વ્યક્તિઓના શોખ જાણો :

  (૧) _____ (૨) _____
- છેલ્લે સમાજસેવાનું કોઈ કામ કર્યું હોય તો તે નોંધો :

_____

_____

_____

- ઘરના સભ્યો યૌગિક ક્રિયા કરે છે ? _____
- કયા કયા યોગાસન કરે છે ? _____ , _____ , _____
- ઘરમાં નિયમિત પૂજા-પાઠ કોણ કરે છે ? _____
- ઘરમાં છેલ્લે કોનો જન્મદિવસ ઉજવવામાં આવ્યો હતો ? _____
- અન્ય વિગતો _____

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ૩૦ - ચલણી નાણું

તમે રોજબરોજ વ્યવહારમાં ચલણી નાણાંનો ઉપયોગ કરતા જ હશો. પરંતુ તેની અમુક બાબતોથી અજાણ હશો. ચાલો, ₹ ૧, ₹ ૨, ₹ ૫, ₹ ૧૦, ₹ ૨૦, ₹ ૫૦ અને ₹ ૧૦૦ ની નોટનો અભ્યાસ કરો તેની વિગતો લખો.

- ₹ ૧ ની નોટની વિગત :

- ₹ ૨ ની નોટની વિગત :

- ₹ ૫ ની નોટની વિગત :

- ₹ ૧૦ ની નોટની વિગત :

- ₹ ૨૦ ની નોટની વિગત :

- ₹ ૫૦ ની નોટની વિગત :

- ₹ ૧૦૦ ની નોટની વિગત :

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરુ કર્યા તારીખ, પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કાર્ય કર્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા મળ્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતી લેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રોઇંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરુ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કાર્ય કર્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા મળ્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતી લેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રૉઇંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરુ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કાર્ય કર્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા મળ્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતી લેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રોઇંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરુ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કાર્ય કર્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા મળ્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતી લેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રોઇંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરુ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કાર્ય કર્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા મળ્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતી લેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રોઇંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરુ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કાર્ય કર્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા મળ્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતી લેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રોઇંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરુ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કાર્ય કર્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા મળ્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતી લેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રોઇંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરુ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કાર્ય કર્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા મળ્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતી લેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રોઇંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરુ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કાર્ય કર્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા મળ્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતી લેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રોઇંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

નોંધ

ઇકો ક્લબ અંતર્ગત શાળાકીય પ્રવૃત્તિઓ

માસ	થીમ	ધો: ૧ થી ૫	ધો: ૬ થી ૮	ધો: ૯ થી ૧૨
ઓગસ્ટ	વૃક્ષારોપણ ઝુંબેશ હરિયાળી મહોત્સવ ઉજવણી	• વૃક્ષારોપણ અને ઉછેર, સંવર્ધન • જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ	• વૃક્ષારોપણ અને ઉછેર, સંવર્ધન • જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ • મારી શાળા સુંદર શાળા સ્પર્ધા	• વૃક્ષારોપણ અને ઉછેર, સંવર્ધન • જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ અનેપાણી બચાવો • મારી શાળા સુંદર શાળા સ્પર્ધા
સપ્ટેમ્બર	સ્વચ્છતા ઝુંબેશ ઉજવણી	• સ્વચ્છતા પખવાડિયા ઉજવણી, નજીકના વિસ્તારમાં જાગૃતિ માટેની રેલી	• સ્વચ્છતા પખવાડિયા ઉજવણી નજીકના વિસ્તારમાં • જાગૃતિ માટેની રેલી, જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ • લોકગીત સ્પર્ધા • નિબંધ લેખન સ્પર્ધા	• સ્વચ્છતા પખવાડિયા ઉજવણી નજીકના વિસ્તારમાં • જાગૃતિ માટેની રેલી, જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ • લોકગીત સ્પર્ધા • નિબંધ લેખન સ્પર્ધા
ઓક્ટોબર	વેસ્ટમાં થી બેસ્ટ ઝુંબેશ	• કાગળની બેગ બનાવવાની કામગીરી • વેસ્ટ મટીરિયલમાંથી આર્ટ અને ક્રાફ્ટ વર્ક • વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ બનાવવાની સ્પર્ધા • પાણી, વીજળી અને અન્ય કુદરતી સંશાધનો બચાવોઅંગેની જાગૃતિ અભિયાન • વર્લ્ડ હેન્ડવોશ ડે અંગેની જાગૃતિ અને ઉજવણી	• વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ બનાવવાની સ્પર્ધા • જુદા જુદા પ્રકારની વનસ્પતિનું એકત્રીકરણ • કાગળની બેગ બનાવવી • વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ બનાવવાની સ્પર્ધા • પ્લાસ્ટિકની ખરાબ અસરો અને પ્લાસ્ટિકનો ઓછો ઉપયોગ કરવા અંગે સામાજિક જાગૃતિ • વર્લ્ડ હેન્ડવોશ ડે અંગેની જાગૃતિ અને ઉજવણી	• જમીનનો વધુમાં વધુ ઉપયોગ કરવા અંગે પ્રેરણા સંદર્ભે કામગીરી • વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ બનાવવાની સ્પર્ધા • પ્લાસ્ટિકની ખરાબ અસરો અને પ્લાસ્ટિકનો ઓછો ઉપયોગ કરવા અંગે સામાજિક જાગૃતિ • વર્લ્ડ હેન્ડવોશ ડે અંગેની જાગૃતિ અને ઉજવણી
નવેમ્બર	રમતોત્સવ	• જુદા જુદા પ્રકારની રમતોનું આયોજન (વ્યક્તિગત અને સામૂહિક રમતો) • બાલદિનની ઉજવણી • ચિત્ર સ્પર્ધા	• એથ્લેટીક અને અન્ય રમતોની સ્પર્ધાનું આયોજન • બાલદિનની ઉજવણી • ચિત્ર સ્પર્ધા	• એથ્લેટીક અને અન્ય રમતોની સ્પર્ધાનું આયોજન • બાલદિનની ઉજવણી • ચિત્ર સ્પર્ધા
ડિસેમ્બર	વિજ્ઞાન અને ગણિત મેળો	• શાળાઓમાં વિજ્ઞાન અને ગણિત સપ્તાહની ઉજવણી	• શાળાઓમાં વિજ્ઞાન અને ગણિત સપ્તાહની ઉજવણી • કોયડા સ્પર્ધા • વિવિધ શૈક્ષણિક સામગ્રી/નમૂનાનું પ્રદર્શન	• શાળાઓમાં વિજ્ઞાન અને ગણિત સપ્તાહની ઉજવણી • કોયડા સ્પર્ધા • વિવિધ શૈક્ષણિક સામગ્રી/નમૂનાનું પ્રદર્શન
જાન્યુઆરી	પતંગોત્સવ અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ	• પતંગ બનાવવાની હરિફાઈ • શાળામાં પતંગોત્સવ • શાળા શુશોભન • વર્ગ શુશોભન સ્પર્ધા	• પતંગ બનાવવાની હરિફાઈ • શાળામાં પતંગોત્સવ • શાળા શુશોભન • વર્ગ શુશોભન સ્પર્ધા	• પતંગ બનાવવાની હરિફાઈ • શાળામાં પતંગોત્સવ • શાળા શુશોભન • વર્ગ શુશોભન સ્પર્ધા
ફેબ્રુઆરી	પર્યાવરણ જાગૃતિ ઝુંબેશ	• પ્રેરણાદાયક વાર્તા સ્પર્ધા • શિક્ષકો દ્વારા જમીન, પાણી, હવા અને અવાજના પ્રદૂષણ વિશે જાગૃત્તિ • પર્યાવરણને લગતી વીડીયો અને શોર્ટ ફિલ્મ બતાવવી	• જમીન, પાણી, હવા અને અવાજના પ્રદૂષણ અંગે જાગૃતતા લાવવા માટેની ચિત્ર સ્પર્ધા, નિબંધ સ્પર્ધા, પોસ્ટર નિર્માણ,સૂત્રલેખન (સ્લોગન) બનાવવા • પર્યાવરણ ઉપર ચર્ચા અને પરિસંવાદ • પાણી, વીજળી અને બીજા કુદરતી સ્ત્રોતો બચાવવા માટે જાગૃતિના કાર્યક્રમ	• જમીન, પાણી, હવા અને અવાજના પ્રદૂષણ અંગે જાગૃતતા લાવવા માટેની ચિત્ર સ્પર્ધા, નિબંધ સ્પર્ધા, પોસ્ટર નિર્માણ, સૂત્રલેખન (સ્લોગન) બનાવવા • પર્યાવરણ ઉપર ચર્ચા અને પરિસંવાદ પાણી, વીજળી અને બીજા કુદરતી સ્ત્રોતો બચાવવા માટે જાગૃતિના કાર્યક્રમ

NIPUN BHARAT

પાયાની સાક્ષરતા અને અંક જ્ઞાન

પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુક

ધોરણ ૪



ગુજરાત શૈક્ષણિક
સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ
ગાંધીનગર

શિક્ષણનો અધિકાર
સમગ્ર શિક્ષા
સૌ ભણે, સૌ આગળ વધે

ગુજરાત શાળા શિક્ષણ પરિષદ
સમગ્ર શિક્ષા
સેક્ટર-૧૭, ગાંધીનગર.

આ સામગ્રી સમગ્ર શિક્ષા, ગાંધીનગર તરફથી વિનામૂલ્યે આપવામાં આવેલ છે. (વર્ષ - 2024-25)